

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Μικρομαγειρέματα»

Συγγραφή: ΤΖΟΒΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

Εφαρμογή: ΔΕΣΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μικρομαγειρέματα

Εφαρμογή σεναρίου

Δεστές Γεώργιος

Δημιουργία σεναρίου

Τζοβλά, Ειρήνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

17^ο Δημοτικό Σχολείο Πειραιά.

Χρονολογία

Από 21- 03-2014 έως 04-04-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού», ενότητα 3: Έλα στην παρέα μας (υποενότητα Μικρομαγειρέματα)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 + διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

II. Εικονικός χώρος

Wiki τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

- ✓ Εξοικείωση με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
- ✓ Εξοικείωση και σύνδεση με το διαδίκτυο
- ✓ Εξοικείωση με βασικά προγράμματα γενικού λογισμικού
- ✓ Ικανοποιητικός αριθμός Η/Υ
- ✓ Εξοικείωση με τον χώρο ιστολογίου
- ✓ Ύπαρξη προβολέα ή διαδραστικού πίνακα
- ✓ Αναζήτηση και εύρεση κατάλληλου υλικού σε συναφείς με το θέμα ιστοσελίδες

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Ειρήνη Τζοβλά, Μικρομαγειρέματα, Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, 2012.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο στοχεύει να εμπλέξει τους μαθητές με τη διαδικασία ηλεκτρονικής ψηφοφορίας σχετικά με τα αγαπημένα τους φαγητά, να τους ωθήσει να αναζητήσουν

χρηστικά κείμενα στο διαδίκτυο και –πιο συγκεκριμένα– συνταγές, να εκτελέσουν στο σχολείο και να βιντεοσκοπήσουν την εκτέλεση κάποιων από αυτές τις συνταγές και να τις αναρτήσουν στο ιστολόγιο της τάξης ή στην ιστοσελίδα του σχολείου. Παράλληλα, το σενάριο θα συμπεριλάβει γραμματικές και γλωσσικές δραστηριότητες που αφορούν στη σύνταξη οδηγιών, στη χρήση της προστακτικής αορίστου και στον ρόλο των χρονικών και τοπικών επιρρημάτων στη σύνταξη οδηγιών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η ιδέα του σεναρίου ξεκίνησε από το περιεχόμενο της υποενότητας «Μικρομαγειρέματα», η οποία αναφέρεται στην εκτέλεση συνταγών και στη διοργάνωση κοινωνικών εκδηλώσεων. Το θέμα εκτιμήθηκε ως ενδιαφέρον για τους μαθητές, γιατί ξεφεύγει από το τυποποιημένο μάθημα, δίνει στους μαθητές τη δυνατότητα να αυτενεργήσουν, να αυτοσχεδιάσουν και να απολαύσουν αυτό που κάνουν. Η ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα ενισχύθηκε από τη δυνατότητα ένταξης οπτικοακουστικών μέσων σε αυτό, τα οποία μπορούν να υποστηρίξουν και να εξυπηρετήσουν τη μαθησιακή διαδικασία. Ταυτόχρονα, η δυνατότητα βιωματικής μάθησης μέσα από την εμπλοκή στην εκτέλεση συνταγών κρίθηκε ότι θα ενισχύσει το ενδιαφέρον και τη διάθεση των μαθητών.

Το σενάριο αναμένεται να καλλιεργήσει την ομαδική συνεργασία, την αυτοαξιολόγηση, την αλληλεπίδραση των ομάδων, την αυτορρυθμιζόμενη μάθηση και την κριτική και δημιουργική σκέψη με απώτερο στόχο τη συνεργατική μάθηση, η οποία εξασφαλίζει την αυθεντική επικοινωνία στην τάξη με όρους ισότιμους (Ιντζίδης, Παπαδόπουλος, Σιούτης, & Τικτοπούλου 2010).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι υποστηρικτικός και καθοδηγητικός, με στόχο οι μαθητές να ανακαλύψουν τη γνώση σταδιακά. Ο ρόλος των μαθητών είναι διερευνητικός, καθώς εργάζονται ερευνώντας ιστοσελίδες του διαδικτύου αλλά και

συμβουλευτικός και βοηθητικός προς τους συμμαθητές, καθώς μέσα από τη συνεργασία αναγκάζονται να συμβουλευτούν και να συμβουλέψουν άλλα μέλη της ομάδας τους.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να κατανοήσουν την έννοια της ‘ηλεκτρονικής δημοσκόπησης’.
- να εξοικειωθούν με την εξαγωγή συμπερασμάτων από μια δημοσκόπηση.
- να γνωρίσουν διάφορες συνταγές.
- να ενημερωθούν για τον τρόπο εκτέλεσης μιας συνταγής.
- να εκτελέσουν συνταγές.
- να μάθουν να ακολουθούν τα συγκεκριμένα βήματα στην εκτέλεση μιας συνταγής.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο και να εκφραστούν.
- να έρθουν σε επαφή με χρηστικά κείμενα.
- να μάθουν να φτιάχνουν λίστες.
- να συντάσσουν εντολές.
- να αναπτύξουν τον κατευθυντικό λόγο (οδηγία).
- να γνωρίσουν τη χρήση της προστακτικής αορίστου.
- να μάθουν να μετατρέπουν κείμενα από την οριστική έγκλιση στην προστακτική.
- να μάθουν να δημιουργούν σύνθετες λέξεις.

- να γνωρίσουν επιρρήματα και προσδιορισμούς που θέτουν τις διαδικασίες μιας οδηγίας σε χρονική σειρά·
- να γνωρίσουν τα επιρρήματα που δηλώνουν τον τρόπο εκτέλεσης μιας οδηγίας·
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο·
- να αναπτύξουν επιχειρηματολογικό λόγο·
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μπορούν να επεξεργάζονται στοιχειωδώς αρχεία σε Η/Υ (δηλαδή, να μάθουν να δημιουργούν αρχείο, να μάθουν να δημιουργούν φάκελο, να τοποθετούν ένα αρχείο μέσα σε έναν φάκελο)·
- να γνωρίσουν την ηλεκτρονική δημοσκόπηση·
- να κατανοήσουν πώς ψηφίζουμε ηλεκτρονικά·
- να δουν πώς εξάγονται τα αποτελέσματα μιας ηλεκτρονικής δημοσκόπησης·
- να εξοικειωθούν με το πρόγραμμα του επεξεργαστή κειμένου και να μάθουν να γράφουν σε παράλληλα παράθυρα·
- να μάθουν να εκτυπώνουν·
- να μάθουν να αντιγράφουν και να επικολλούν κείμενα από το διαδίκτυο·
- να μάθουν να αντιγράφουν και να επικολλούν φωτογραφίες·
- να ασκηθούν στη μεγέθυνση και σμίκρυνση φωτογραφίας·
- να μάθουν κάποιες από τις εντολές μορφοποίησης κειμένου (χρώμα, γραμματοσειρά, κουκίδες, αρίθμηση, στοίχιση)·
- να αποκτήσουν ευχέρεια πρόσβασης στις πληροφορίες που παρέχονται μέσω του διαδικτύου και των πολυμέσων·
- να μάθουν να αναζητούν, να βρίσκουν και να περιηγούνται σε μια ιστοσελίδα·

- να γνωρίσουν την ανάρτηση σε ιστολόγιο·
- να μάθουν να αναζητούν σύνθετες λέξεις σε ηλεκτρονικά λεξικά.

Διδακτικές πρακτικές

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία

Εργασία σε ολομέλεια

Βιωματική μάθηση

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Αφετηρία

Αφετηρία του σεναρίου αποτέλεσε το κείμενο του βιβλίου του μαθητή (Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, β΄ τεύχος, σ. 39). Εφαρμόστηκε ως συνέχεια της προηγούμενης ενότητας «Αξέχαστα γενέθλια», στην οποία εκκρεμούσε η απόφαση των φαγητών που μπορεί να περιέχει ένα πάρτι γενεθλίων. Αξιοποιήθηκε ο καταγισμός ιδεών για αγαπημένα φαγητά και η διεξαγωγή ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, αναφορικά με αγαπημένα φαγητά. Η προβολή της ταινίας [«Πολίτικη Κουζίνα»](#) κέντρισε το ενδιαφέρον των παιδιών και τα περισσότερα θέλησαν να δουν όλη την ταινία.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το θέμα της δημιουργίας χρηστικών κειμένων, της παραγωγής κατευθυντικού λόγου, της εκτέλεσης οδηγιών και της αναζήτησης πληροφοριών, εμπεριέχεται στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Επίσης, το θέμα της διατροφής διατρέχει «οριζόντια» όλα τα διδακτικά αντικείμενα της Γ΄ Τάξης και εντάσσεται στην αρχή της εκπαίδευσης για τη «φυσική, ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη» του ατόμου, «ώστε αργότερα ως ενήλικας να είναι υπεύθυνος για την ποιότητα, τόσο της δικής του ζωής, όσο και αυτής του κοινωνικού συνόλου στο οποίο εντάσσεται» (ΦΕΚ 303/τβ, 2003, σ. 3736).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο της αναζήτησης και επιλογής υλικού από διαδικτυακές πηγές, της χρήσης online εργαλείων για τη διεξαγωγή ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, της βιντεοσκόπησης και της αναζήτησης σε ηλεκτρονικά λεξικά. Ταυτόχρονα, μέσα από τη διαχείριση, την αναζήτηση, την εύρεση και αποθήκευση πληροφοριών, τη χρήση λογισμικών, προγραμμάτων, μηχανών αναζήτησης και άλλων ψηφιακών συσκευών κατακτήθηκαν νέοι γραμματισμοί.

Κείμενα

- α) το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου με τίτλο: «Μικρομαγειρέματα».
- β) φάκελος με τα φύλλα εργασίας του σεναρίου, ο οποίος βρίσκεται αποθηκευμένος στο τοπικό δίκτυο του εργαστηρίου.

Εφαρμογές

Η εφαρμογή <http://www.poll4you.com>

Βίντεο

Πολίτικη κουζίνα, Τάσος Μπουλμέτης, 2003. (12΄-13.50΄ και 15.04΄-18΄)

Βίντεο συνταγής από την ιστοσελίδα www.gourmed.gr

Ιστοσελίδες

Μενού εστιατορίου από το <http://www.stoaclub.gr>

Συνταγές μαγειρικής από το <http://www.argiro.gr>

Μηχανή αναζήτησης Google

Λεξικά της Πύλης για την ελληνική γλώσσα

Το wiki της τάξης.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Ολομέλεια

Το παρόν σενάριο εφαρμόστηκε ως συνέχεια του προηγούμενου σεναρίου που εφαρμόστηκε στη συγκεκριμένη τάξη και αφορούσε την ενότητα «Αξέχαστα γενέθλια». Τα παιδιά είχαν ασχοληθεί με τη διοργάνωση ενός πάρτι γενεθλίων και είχαμε μεταθέσει για αργότερα το κομμάτι με τα απαιτούμενα φαγητά.

Ξεκινήσαμε, λοιπόν, με την ανάγνωση του κειμένου [«Μικρομαγειρέματα»](#) του βιβλίου της *Γλώσσας Γ' Δημοτικού* (τεύχος β', σ. 39). Αφού διαβάσαμε το κείμενο, το επεξεργαστήκαμε με σχετικές ερωτήσεις κατανόησης. Οι μαθητές στάθηκαν στο κουζίνοξωτικό, τους άρεσε πολύ ο τίτλος και προσδιορίστηκε το έργο του. Αφήνοντας τη φαντασία τους ελεύθερη, το θεώρησαν ως ένα παραμυθένιο πλάσμα που βοηθάει στην κουζίνα. Αναδείχθηκε πως η καλή συνταγή θέλει «κάτι μαγικό». Έπειτα, ασχοληθήκαμε με τις συνταγές και με τον τρόπο που είναι γραμμένες. Επεξεργαστήκαμε την προστακτική των ρημάτων, τα τροπικά και τοπικά επιρρήματα που είδαμε στο κομμάτι της εκτέλεσης της συνταγής. Στη συνέχεια, παρακολουθήσαμε ένα απόσπασμα από την ταινία [«Πολίτικη Κουζίνα»](#) (λίγο μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο στο συνταγμένο σενάριο: παρακολουθήσαμε από 10' ως 18', ενώ το αρχικό σενάριο προέβλεπε από 12' έως 13.50' και 15.04' έως 18').

Η ταινία κέντρισε το ενδιαφέρον των παιδιών, αναγνώρισαν τον τόπο που διαδραματίζεται, δηλαδή την Κωνσταντινούπολη, αναγνώρισαν την Αγια-Σοφιά, όπως επίσης τα παζάρια και την αγορά. Τους έκανε εντύπωση ο τρόπος ομιλίας, τα ονόματα (όπως *Σουλτάνα*), προσδιορίσαμε τις έννοιες του 'αστρονόμου' και του 'γαστρονόμου' και είδαμε την «τελετουργία» της ετοιμασίας των φαγητών. Όταν τους ζητήθηκε να αναφέρουν το αγαπημένο τους φαγητό, με ενθουσιασμό ανέφεραν

αρκετά φαγητά. Δέχθηκαν αμέσως την πρόταση να ψηφίσουμε για το καλύτερο φαγητό. Πρότειναν, επίσης, ποικίλους τρόπους ψηφοφορίας. Ο εφαρμοστής του σεναρίου έδειξε στους/στις μαθητές/-τριες τη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής ψηφοφορίας. Παρουσιάστηκε στον διαδραστικό πίνακα η ιστοσελίδα <http://www.poll4you.com>, στην οποία συμπληρώθηκε η ερώτηση για το αγαπημένο τους φαγητό και οι απαντήσεις που έδωσαν τα παιδιά. Έπειτα, τοποθετήθηκε η ψηφοφορία στο [wiki](http://www.wiki), στο οποίο είχαν αναρτηθεί από πριν οι οδηγίες για την ψηφοφορία και ο αρκούδος, για να είναι πιο ελκυστικό το περιβάλλον. Το μόνο που συμπληρώθηκε μπροστά στα μάτια των παιδιών ήταν το πλαίσιο με την ψηφοφορία.

Έπειτα τα παιδιά κλήθηκαν να ψηφίσουν.

Μπορούσαν να δουν συγχρόνως και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας, κάτι το οποίο τους εντυπωσίασε. Συγκρίναμε την online ψηφοφορία με μια απλή ψηφοφορία στην τάξη (όπως το να γράψουμε χαρτάκια) κι εντοπίσαμε τα πλεονεκτήματα της πρώτης: «είναι πιο εύκολη», «πιο γρήγορη», «βλέπουμε αμέσως τα αποτελέσματα». Αναλύσαμε τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ψηφίσει κάποιος άλλος και αποφασίσαμε να στείλουμε την ψηφοφορία μας στο σχολείο με email. Χρησιμοποιήθηκε το email του εφαρμοστή του σεναρίου.

Είδαμε τα βασικά χαρακτηριστικά ενός email, τον παραλήπτη (στο πεδίο *Προς*), το θέμα και το κείμενο. Στείλαμε το email στην ηλεκτρονική διεύθυνση του σχολείου, πήγαμε στο γραφείο των δασκάλων, ανοίξαμε το email και διαπιστώσαμε πως είχε έρθει το μήνυμα με την ηλεκτρονική μας ψηφοφορία.

3η & 4η διδακτική ώρα

Ομάδες

Στο δεύτερο δίωρο ακολουθήσαμε τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 1](#). Αναζητήσαμε εικόνες με μενού και είδαμε τα πιάτα που περιέχουν. Η ιστοσελίδα του σεναρίου www.stoaclub.gr ήταν εκτός λειτουργίας και αξιοποιήθηκε η μηχανή αναζήτησης. Οι μαθητές/-τριες, δηλαδή, αναζήτησαν εικόνες με τη λέξη *μενού*. Έτσι, είδαν ποικίλους τύπους μενού, αναζήτησαν τις πληροφορίες που περιέχουν, το είδος του εστιατορίου και του φαγητού.

Ακολούθως, οι μαθητές/-τριες ετοίμασαν το δικό τους μενού. Δόθηκε ένα φύλλο δραστηριοτήτων που περιείχε σε ένα πίνακα τα βασικά πιάτα ενός μενού.

Μενού

Πιάτα	Ποτά

Στη συνέχεια επισκέφτηκαν την ιστοσελίδα www.argiro.gr, στην οποία αναζήτησαν πιάτα από τις τέσσερις βασικές κατηγορίες ενός μενού: *σαλάτα, ορεκτικό, κυρίως πιάτο, επιδόρπιο*. Επέλεξαν το πιάτο που ήθελαν και το τοποθέτησαν στο αρχείο με τον πίνακα του μενού. Έπειτα έβαλαν φωτογραφίες, ασχολήθηκαν με τη μορφοποίηση του αρχείου, τη μορφή του πίνακα και τα περιθώρια. Τέλος, η κάθε ομάδα έσωσε το αρχείο¹ της και παρουσίασε στην ολομέλεια το μενού που ετοίμασε.

Έπειτα, αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με το περιεχόμενο της συνταγής ενός μόνο πιάτου. Παρουσιάστηκαν στις ομάδες τα φύλλα δραστηριοτήτων β', γ', δ' και ε' κι εξηγήθηκε ο τρόπος με τον οποίο θα δουλέψουν. Ο χρόνος του δίωρου εξαντλήθηκε και συνεχίσαμε την επόμενη ημέρα.

5η & 6η διδακτική ώρα

¹ Συνοδευτικός υποφάκελος «Μενού»

Ομάδες

Κατά το δίωρο αυτό η κάθε ομάδα επισκέφτηκε την ιστοσελίδα <http://www.argiro.gr/recipes>, όπου αναζήτησε συνταγές. Η επιλογή της συγκεκριμένης σελίδας έγινε, σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου, για δύο λόγους: α) γιατί στην αρχική σελίδα υπήρχαν ακριβώς οι σύνδεσμοι με τα βασικά πιάτα ενός μενού και β) γιατί η έγκλιση των συνταγών ήταν η οριστική και εξυπηρετούσε τον γλωσσικό στόχο της ενότητας που είναι η μετατροπή στην προστακτική.

Η κάθε ομάδα –ακολουθώντας τα βήματα των παραπάνω φύλλων δραστηριοτήτων² επέλεξε μια συνταγή, τη μετέφερε σε ένα αρχείο word (με την επιλογή αντιγραφή–επικόλληση) και τη μορφοποίησε. Έπειτα, αριθμήσαν τα υλικά της συνταγής και τροποποίησαν το κείμενο της εκτέλεσης μεταφέροντας τα ρήματα στην προστακτική αορίστου. Τα ρήματα που μεταφέρθηκαν στην προστακτική τα βάλουμε σε κίτρινο πλαίσιο. Τέλος, εισήγαγαν σχετική φωτογραφία και αποθήκευσαν το αρχείο.

Ακολούθως, τροποποίησαν το κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής προσθέτοντας χρονικά επιρρήματα, τα οποία χρωμάτισαν με πράσινο χρώμα και εντόπισαν τροπικά επιρρήματα, τα οποία χρωμάτισαν με κόκκινο χρώμα. Πρόσθεσαν –όπου έκριναν απαραίτητο– κι άλλα επιρρήματα και παρουσίασαν τη συνταγή τους στην ολομέλεια, εντοπίζοντας τις αλλαγές που έκαναν στο αρχικό κείμενο της συνταγής.³

7η & 8η διδακτική ώρα

Ομάδες

Στην πρώτη ώρα του 4ου δίωρου ασχοληθήκαμε με τις σύνθετες λέξεις. Αφού δόθηκαν παραδείγματα τέτοιων λέξεων από τους μαθητές, περάσαμε στη

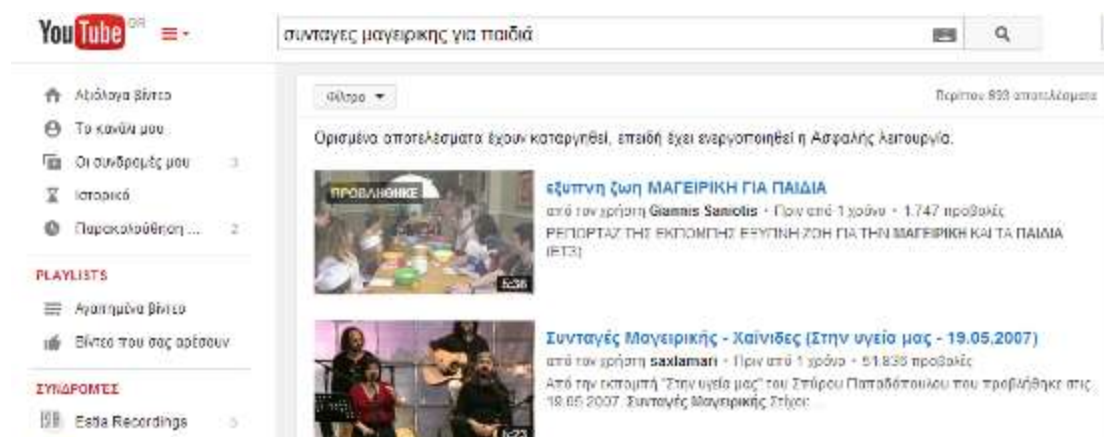
² Φύλλα δραστηριοτήτων β', γ', δ' και ε'.

³ Συνοδευτικός υποφάκελος «Συνταγές».

συμπλήρωση των σύνθετων λέξεων που περιέχονται στην εργασία 6 του βιβλίου (Γλώσσα Γ' Δημοτικού, Βιβλίο Μαθητή, τεύχος β', σ. 42). Έπειτα, ακολούθησαν τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 6](#). Επισκέφθηκαν το [Λεξικό του Τριανταφυλλίδη](#) και συμπλήρωσαν το παραπάνω φύλλο εργασίας.

Στη συνέχεια αναζήτησαν βίντεο με την παρουσίαση μιας συνταγής. Το αρχικό σενάριο προέβλεπε να παρακολουθήσουν οι μαθητές ένα [βίντεο](#) με την εκτέλεση μιας εύκολης συνταγής από την ιστοσελίδα www.gourmed.gr. Ο υπερσύνδεσμος όμως δεν λειτουργούσε κι έτσι αξιοποιήσαμε την ιστοσελίδα YouTube, στην οποία αναζητήσαμε βίντεο με τη φράση: «συνταγές μαγειρικής για παιδιά».

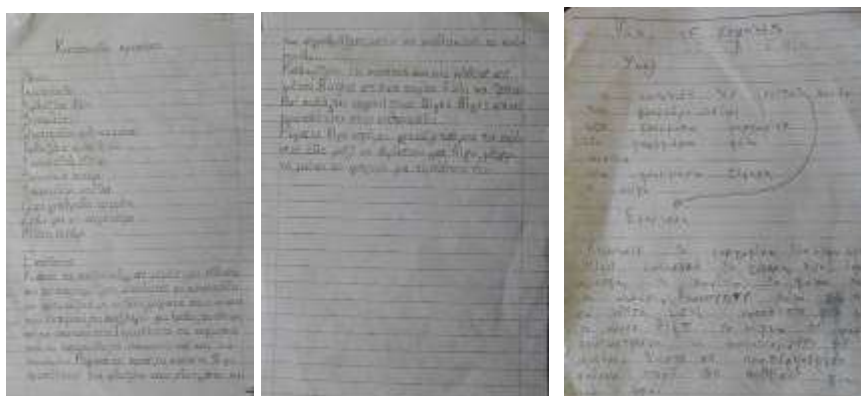

Παρακολουθήσαμε το [πρώτο βίντεο](#) στο οποίο η μαγειρική γίνεται παιχνίδι για τα παιδιά. Η ταινία άρεσε στα παιδιά και διαπίστωσαν πως η μαγειρική μπορεί να γίνει και από μικρούς μαθητές. Ακολούθησε συζήτηση για το πιάτο που οι ίδιοι θα μπορούσαν να ετοιμάσουν κι αν θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν τις συνταγές των προηγούμενων φύλλων εργασίας. Έγινε αντιληπτό πως οι συνταγές που είχαν γράψει στο προηγούμενο φύλλο εργασίας ήταν εντυπωσιακές αλλά δύσκολες στην εκτέλεσή τους, ειδικά για κάποιο παιδί. Έτσι, σκεφτήκαμε να αναζητήσουμε κι άλλα βίντεο με πιο εύκολες συνταγές.

Τέλος, ανατέθηκε εθελοντική εργασία για το σπίτι: η καταγραφή μιας συνταγής με τη μορφή εκείνης που ετοιμάσαμε στο εργαστήριο, η οποία να περιέχει

τίτλο, τα απαραίτητα υλικά αριθμημένα και την εκτέλεσή της σε προστακτική έγκλιση. Σκοπός ήταν να αναδειχθούν συνταγές ιδιαίτερες ή παραδοσιακές, με την εμπλοκή των γονέων.

Τέλος, ένας μαθητής έφερε στο σχολείο τα κουλουράκια που έφτιαξε με τη γιαγιά του για να κεράσει όλους/-ες τους/τις συμμαθητές/-τριές του. Φάνηκε να χάρηκε ιδιαίτερα που συμμετείχε στην εκτέλεση της συνταγής και που προσέφερε στους συμμαθητές του τα κουλουράκια που έφτιαξε με τα δικά του χέρια, μαζί με τις ευχές του για καλό Πάσχα.

9η & 10η διδακτική ώρα

Ολομέλεια

Στο τελευταίο δίωρο ασχοληθήκαμε με τις υγιεινές διατροφικές συνήθειες. Τροποποιήθηκε το αρχικό σενάριο στο πεδίο που αφορά τη βιωματική μάθηση. Αξιοποιήσαμε το μενού του προγράμματος σίτισης που πραγματοποιείται στο

σχολείο, μιλήσαμε για τα γεύματα που τρώνε τα παιδιά καθημερινά και πραγματοποιήσαμε για τους/τις μαθητές/-τριες και τους γονείς μια ημερίδα για την υγιεινή διατροφή.

Στην παραπάνω ημερίδα οι μαθητές με τους γονείς τους ενημερώθηκαν από ειδικό διατροφολόγο για την αξία της υγιεινής διατροφής, ενώ υπήρχε ένας σεφ, ο οποίος ετοίμασε ένα υγιεινό και θρεπτικό γεύμα για όλους. Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά την εκτέλεση μιας συνταγής, να τη βιντεοσκοπήσουν, να δοκιμάσουν το αποτέλεσμα και να αντιληφτούν πως μπορούν να συνδυάσουν τη γεύση με τα υγιεινά υλικά.

Οι απορίες που εκφράστηκαν ήταν αρκετές. Οι μαθητές ρώτησαν για τη διατροφική αξία των συνταγών που έγραψαν με τους γονείς τους, ακούστηκαν πολλές ιδέες για τους τρόπους προώθησης της υγιεινής διατροφής και ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί και ειδικοί να συζητήσουν για θέματα που άπτονται της καθημερινότητας των παιδιών. Με τον τρόπο αυτό τα όρια της τάξης άνοιξαν στην τοπική κοινότητα και η μάθηση πέρασε στο πραξιακό επίπεδο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄

Κοινό για όλες τις ομάδες)

1. Επισκεπτόμαστε τον σύνδεσμο [Google](#) και επιλέγουμε το πεδίο «Εικόνες». Στο πεδίο της αναζήτησης πληκτρολογούμε τη λέξη *Μενού*. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν μας δίνουν τη μορφή ενός μενού. Παίρνουμε ιδέες για να δημιουργήσουμε το δικό μας στην επόμενη εργασία.
2. Συνδεόμαστε [εδώ](#). Στο πεδίο «Πιάτο» αναφέρονται τα βασικά πιάτα ενός μενού. Δημιουργούμε ένα αρχείο (ΠΕΚ) με τον τίτλο «Μενού» γράφοντας σε μια λίστα τα πιάτα ενός μενού και σε μια άλλη τα ποτά που θέλουμε να περιέχει το μενού μας και το μορφοποιούμε όπως μας αρέσει. Χρησιμοποιούμε την εντολή της «στοίχισης».
3. Για να εισαγάγουμε εικόνες και να στολίσουμε το μενού μας επισκεπτόμαστε τον σύνδεσμο [Google](#) και επιλέγουμε το πεδίο «Εικόνες». Πληκτρολογούμε συναφείς με το φαγητό λέξεις, κάνουμε τις επιλογές μας, αντιγράφουμε κι επικολλούμε στο αρχείο μας τις εικόνες. Αποθηκεύουμε την τελική μορφή του αρχείου σε φάκελο με το όνομα της ομάδας μας.
4. Αναρτούμε το «Μενού» μας στο ιστολόγιο της τάξης ή την ιστοσελίδα του σχολείου και διενεργούμε ψηφοφορία για να βραβεύσουμε το καλύτερο με την εφαρμογή <http://www.poll4you.com>.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β΄

1. Συνδεόμαστε [εδώ](#). Ανοίγουμε τον σύνδεσμο «Σαλάτες». Επιλέγουμε ύστερα από συζήτηση τη συνταγή της σαλάτας που θέλουμε να φτιάξουμε. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τα υλικά και την εκτέλεση της συνταγής σε αρχείο με το όνομα της σαλάτας που επιλέξαμε. Μορφοποιούμε.
2. Ελαχιστοποιούμε το αρχείο μας και ανοίγουμε ένα νέο έγγραφο. Από την επιλογή «Προβολή» επιλέγουμε «τακτοποίηση όλων». Δουλεύουμε παράλληλα στα δύο παράθυρα, αντιγράφουμε τα υλικά της συνταγής στο νέο έγγραφο και τα αριθμούμε. Μετατρέπουμε και γράφουμε στο νέο αρχείο το κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής στην προστακτική. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τη φωτογραφία της συνταγής. Αποθηκεύουμε το νέο έγγραφο με νέο όνομα στον φάκελο της ομάδας μας.
3. Ανοίγουμε το νέο έγγραφο της συνταγής. Συμβουλευόμαστε την άσκηση 3 της σ. 41 του βιβλίου μας και εισάγουμε στο κείμενό μας χρονικά επιρρήματα ή χρονικούς προσδιορισμούς που να προσδιορίζουν τη σειρά εκτέλεσης των σταδίων της συνταγής. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
4. Επανερχόμαστε στο κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής. Επισημαίνουμε με κόκκινο χρώμα τα τροπικά επιρρήματα που υπάρχουν (για να φανεί ο τρόπος εκτέλεσης της συνταγής, δηλαδή τι πρέπει να προσέξει όποιος την επιλέξει) και προσθέτουμε νέα όπου εκτιμούμε ότι χρειάζεται (για να συμβάλουμε κι εμείς στην επιτυχία της συνταγής). Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
5. Συγκρίνουμε το αρχικό κείμενο της συνταγής που αντιγράψαμε με το νέο που εμείς δημιουργήσαμε και συζητάμε για τις αλλαγές που έγιναν και για αυτό το οποίο οι συγκεκριμένες αλλαγές προσφέρουν στο κείμενό μας. Αναρτούμε το κείμενό μας στο ιστολόγιο της τάξης ή την ιστοσελίδα του σχολείου.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Γ΄

1. Συνδεόμαστε [εδώ](#). Ανοίγουμε τον σύνδεσμο «Ορεκτικά». Επιλέγουμε –ύστερα από συζήτηση– τη συνταγή του ορεκτικού που θέλουμε να φτιάξουμε. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τα υλικά και την εκτέλεση της συνταγής σε αρχείο με το όνομα του ορεκτικού που επιλέξαμε. Μορφοποιούμε.
2. Ελαχιστοποιούμε το αρχείο μας και ανοίγουμε ένα νέο έγγραφο. Από την επιλογή «Προβολή» επιλέγουμε «Τακτοποίηση όλων». Δουλεύουμε παράλληλα στα δύο παράθυρα και αντιγράφουμε τα υλικά της συνταγής στο νέο έγγραφο και τα αριθμούμε. Μετατρέπουμε και γράφουμε στο νέο αρχείο το κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής στην προστακτική. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τη φωτογραφία της συνταγής. Αποθηκεύουμε το νέο έγγραφο με νέο όνομα στον φάκελο της ομάδας μας.
3. Ανοίγουμε το νέο έγγραφο της συνταγής. Συμβουλευόμαστε την άσκηση 3 της σ. 41 του βιβλίου μας και εισάγουμε στο κείμενό μας χρονικά επιρρήματα ή χρονικούς προσδιορισμούς που να προσδιορίζουν τη σειρά εκτέλεσης των σταδίων της συνταγής. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
4. Επανερχόμαστε στο κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής. Επισημαίνουμε με κόκκινο χρώμα τα τροπικά επιρρήματα που υπάρχουν και προσθέτουμε νέα όπου εκτιμούμε ότι χρειάζεται. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
5. Συγκρίνουμε το αρχικό κείμενο της συνταγής που αντιγράψαμε με το νέο που εμείς δημιουργήσαμε και συζητάμε για τις αλλαγές που έγιναν και για αυτό το οποίο οι συγκεκριμένες αλλαγές προσφέρουν στο κείμενό μας. Αναρτούμε το κείμενό μας στο ιστολόγιο της τάξης ή την ιστοσελίδα του σχολείου.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Δ΄

1. Συνδεόμαστε [εδώ](#). Ανοίγουμε τον σύνδεσμο «Κυρίως πιάτο». Επιλέγουμε ύστερα από συζήτηση τη συνταγή του πιάτου που θέλουμε να φτιάξουμε. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τα υλικά και την εκτέλεση της συνταγής σε αρχείο με το όνομα του πιάτου που επιλέξαμε. Μορφοποιούμε.
2. Ελαχιστοποιούμε το αρχείο μας και ανοίγουμε ένα νέο έγγραφο. Από την επιλογή «Προβολή» επιλέγουμε «Τακτοποίηση όλων». Δουλεύουμε παράλληλα στα δύο παράθυρα και αντιγράφουμε τα υλικά της συνταγής στο νέο έγγραφο και τα αριθμούμε. Μετατρέπουμε και γράφουμε στο νέο αρχείο το κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής στην προστακτική. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τη φωτογραφία της συνταγής. Αποθηκεύουμε το νέο έγγραφο με νέο όνομα στον φάκελο της ομάδας μας.
3. Ανοίγουμε το νέο έγγραφο της συνταγής. Συμβουλευόμαστε την άσκηση 3 της σ. 41 του βιβλίου μας και εισάγουμε στο κείμενό μας χρονικά επιρρήματα ή χρονικούς προσδιορισμούς που να προσδιορίζουν τη σειρά εκτέλεσης των σταδίων της συνταγής. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
4. Επανερχόμαστε στο κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής. Επισημαίνουμε με κόκκινο χρώμα τα τροπικά επιρρήματα που υπάρχουν και προσθέτουμε νέα όπου εκτιμούμε ότι χρειάζεται. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
5. Συγκρίνουμε το αρχικό κείμενο της συνταγής που αντιγράψαμε με το νέο που εμείς δημιουργήσαμε και συζητάμε για τις αλλαγές που έγιναν και για αυτό το οποίο οι συγκεκριμένες αλλαγές προσφέρουν στο κείμενό μας. Αναρτούμε το κείμενό μας στο ιστολόγιο της τάξης ή την ιστοσελίδα του σχολείου.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ε΄

1. Συνδεόμαστε [εδώ](#). Ανοίγουμε τον σύνδεσμο «Επιδόρπιο». Επιλέγουμε ύστερα από συζήτηση τη συνταγή του επιδόρπιου που θέλουμε να φτιάξουμε. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τα υλικά και την εκτέλεση της συνταγής σε αρχείο με το όνομα του επιδόρπιου που επιλέξαμε. Μορφοποιούμε.
2. Ελαχιστοποιούμε το αρχείο μας και ανοίγουμε ένα νέο έγγραφο. Από την επιλογή «Προβολή» επιλέγουμε «Τακτοποίηση όλων». Δουλεύουμε παράλληλα στα δύο παράθυρα, αντιγράφουμε τα υλικά της συνταγής στο νέο έγγραφο και τα αριθμούμε. Μετατρέπουμε και γράφουμε στο νέο αρχείο το κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής στην προστακτική. Αντιγράφουμε κι επικολλούμε τη φωτογραφία της συνταγής. Αποθηκεύουμε το νέο έγγραφο με νέο όνομα στον φάκελο της ομάδας μας.
3. Ανοίγουμε το νέο έγγραφο της συνταγής. Συμβουλευόμαστε την άσκηση 3 της σ. 41 του βιβλίου μας και εισάγουμε στο κείμενό μας χρονικά επιρρήματα ή χρονικούς προσδιορισμούς που να προσδιορίζουν τη σειρά εκτέλεσης των σταδίων της συνταγής. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
4. Επανερχόμαστε στο κείμενο της εκτέλεσης της συνταγής. Επισημαίνουμε με κόκκινο χρώμα τα τροπικά επιρρήματα που υπάρχουν και προσθέτουμε νέα όπου εκτιμούμε ότι χρειάζεται. Αποθηκεύουμε τις αλλαγές.
5. Συγκρίνουμε το αρχικό κείμενο της συνταγής που αντιγράψαμε με το νέο που εμείς δημιουργήσαμε και συζητάμε για τις αλλαγές που έγιναν και για αυτό το οποίο οι συγκεκριμένες αλλαγές προσφέρουν στο κείμενό μας. Αναρτούμε το κείμενό μας στο ιστολόγιο της τάξης ή την ιστοσελίδα του σχολείου.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤ΄

Συνδεόμαστε στο [Λεξικό Τριανταφυλλίδη](#). Αναζητούμε σύνθετες λέξεις με τα λήμματα: ντομάτα, σπανάκι, πατάτα, τυρί και συμπληρώνουμε με τη διαδικασία της αντιγραφής–επικόλλησης τους παρακάτω πίνακες.

Προσοχή! Δεν συμπεριλαμβάνω σύνθετες λέξεις που έχω ήδη γράψει στην εργασία του βιβλίου.

Σύνθετες λέξεις

ντομάτα	σπανάκι	πατάτα	τυρί

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να συνδυαστεί με τις διατροφικές μας συνήθειες και την αξία της υγιεινής διατροφής. Το παρόν σενάριο επεκτάθηκε προς την παραπάνω διάσταση, διότι στο σχολείο μας πραγματοποιείται το πρόγραμμα σίτισης και οι μαθητές έχουν ασχοληθεί με την υγιεινή διατροφή, την οποία και δοκιμάζουν καθημερινά.

Το σενάριο, επίσης, σύμφωνα με τη συντάκτριά του, μπορεί να επεκταθεί με τη δημιουργία παρουσίασης που να περιλαμβάνει τα διάφορα στάδια εκτέλεσης μιας συνταγής και την ανάρτησή της στο ιστολόγιο της τάξης ή την ιστοσελίδα του σχολείου. Μπορεί, ακόμη, να επεκταθεί στην εκτέλεση συνταγών κι από άλλες χώρες. Αν στην τάξη υπάρχουν μη-έλληνες μαθητές, αυτοί μπορούν να προσκομίσουν συνταγές από τη χώρα τους και να ετοιμαστούν από τους μαθητές οι συνταγές αυτές ή, ακόμη, με αφορμή τις διατροφικές συνήθειες των παραπάνω μαθητών, να πραγματοποιηθεί ένα project με θέμα τις διατροφικές συνήθειες κάποιων λαών.

Ακόμη, μπορεί να επεκταθεί στις ώρες της Ευέλικτης Ζώνης και να συνδυαστεί με πρόγραμμα υγιεινής διατροφής με ενδεικτικούς άξονες την παχυσαρκία, τις ποικίλες διατροφικές διαταραχές και τα οικονομικά συμφέροντα γύρω από τη διατροφή.

Τέλος, μπορεί η τάξη να οργανώσει ημέρα μαγειρικής, να προσκαλέσει γονείς, τοπικούς φορείς και από κοινού να εκτελέσουν κάποιες ελληνικές ή διεθνείς συνταγές, εύκολες στην εκτέλεση τους, τις οποίες στη συνέχεια θα γευτούν όλοι μαζί. Μέσα από τέτοιου τύπου δραστηριότητες προωθείται το «άνοιγμα» του σχολείου στην κοινωνία.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου κύλησε χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Οι δραστηριότητες κέρδισαν το ενδιαφέρον των παιδιών και η ενασχόληση με τα κειμενικά είδη και τους νέους γραμματισμούς που αξιοποιήθηκαν στο σενάριο αποδείχθηκε αρκετά

ευχάριστη κι εποικοδομητική. Τα τεχνολογικά περιβάλλοντα δεν δυσκόλεψαν ιδιαίτερα και οι δραστηριότητες ολοκληρώθηκαν μέσα στα προβλεπόμενα χρονικά περιθώρια. Έγιναν μικρές τροποποιήσεις από τον εφαρμοστή του σεναρίου, κυρίως όσον αφορά την παρακολούθηση βίντεο από το YouTube με τη χρήση φράσεων-κλειδιών. Η ψηφοφορία και η δημιουργία μενού φάνηκαν για τους/τις μαθητές/-τριες αρκετά ενδιαφέρουσες, όπως επίσης η καταγραφή μιας συνταγής με τη βοήθεια των γονέων τους στα πρότυπα της συνταγής που ετοιμάστηκε στο εργαστήριο (να περιέχει δηλαδή τίτλο, τα απαραίτητα υλικά αριθμημένα και την εκτέλεση σε προστακτική έγκλιση). Τέλος, ευτυχής συγκυρία ήταν η εφαρμογή του προγράμματος σίτισης στο σχολείο μας, καθώς και η ημερίδα για την υγιεινή διατροφή που πραγματοποιήθηκε, στην οποία μαθητές/-τριες και γονείς ενημερώθηκαν από διατροφολόγο και είδαν από κοντά τον σεφ να ετοιμάζει μια απλή, θρεπτική και υγιεινή συνταγή.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΠΣ-ΔΕΠΠΣ. 2003. *Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών-Διαθεματικό ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ανακτήθηκε στις 9 Ιουλίου 2010 από <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.

ΕΑΙΤΥ. 2007. *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία, Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης*. Πάτρα: Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης.

Ιντζίδης Ε., Α. Παπαδόπουλος, Α. Σιούτης & Αικ. Τικτοπούλου. 2010. *Γλώσσα Γ' Δημοτικού, Τα απίθανα μολύβια, Βιβλίο Δασκάλου*, ΟΕΔΒ, Αθήνα.

Vygotsky, L. 1993. *Γλώσσα και σκέψη*. Αθήνα: Γνώση.

Ψηφιακό Σχολείο. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, *Νέα Πιλοτικά Προγράμματα Σπουδών*. Διαθέσιμο στο <http://digitalschool.minedu.gov.gr/> (τελευταία επίσκεψη 30/10/2012).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ